

INDUSTRIJSKO-GOSPODARSKI PREGLED

Uređuje: Dušan Ražem

Novi laboratorij Hrvatskih voda

Glavni vodnogospodarski laboratorij Hrvatskih voda dobio je novi prostor za rad. S najmodernijom opremom koju zahtijevaju nove analitičke metode smješten je u Hrušćici, a prostire se na 2000 četvornih metara. S obzirom na sve zahtjevniji program ispitivanja kvalitete površinskih, podzemnih i otpadnih voda, novi smještaj je bio nužan.

U izgradnju objekta uloženo je 47 milijuna kuna, dok u ovoj godini namjeravamo uložiti još dodatnih 10 milijuna kuna u opremu, istaknuo je generalni direktor Hrvatskih voda Zoran Đuroković.

Izvor: Privredni vjesnik broj 3979

Poslovanje Saponije u 2016. godini

Saponia je u 2016. ostvarila 743,8 milijuna kuna ukupnih prihoda i 727,4 milijuna kuna prihoda od prodaje, što za obje kategorije predstavlja pad od 1 % u odnosu na prethodnu godinu. Ukupni rashodi bilježe pad od 1 % i iznose 718,8 milijuna kuna. Istovjetan trend ostvarili su i poslovni rashodi iznosom od 706,9 milijuna kuna, objavljeno je na Zagrebačkoj burzi u revidiranom, nekonsolidiranom godišnjem izvještaju o poslovanju tvrtke. Saponia je 2016. zaključila s dobiti prije oporezivanja u iznosu od 25 milijuna kuna, što je za 3,4 milijuna kuna manje.

Izvor: Privredni vjesnik, broj 3983

Udio kemijske i srodnih industrija u poslovanju najvećih trgovačkih društava koja kotiraju na Zagrebačkoj burzi u 2016.

Financijska analiza poslovanja za 2016. trgovačkih društava čije vrijednosnice kotiraju na Zagrebačkoj burzi (ZSE), – a radi se o podatcima dobivenim temeljem poslovanja u 2016. u više sektora i djelatnosti – razvidno pokazuje smjer kamo ide hrvatsko gospodarstvo, ali se iz njih mogu izvesti i određene preporuke u funkciji odlučivanja i prevencije financijskih rizika.

Zaključno s 31. svibnjem ove godine dostupna su bila 123 (122 plus Adris Grupa) konsolidirana izvješća za trgovačka društva iz realnog sektora (bez osiguravatelja, banaka, fondova...). Obuhvaćaju poslovanje prema trećim stranama oko 500 tvrtki koje djeluju pojedinačno ili unutar grupa u Hrvatskoj i inozemstvu, tako da su isključeni prometi između povezanih društava. Zbog jasnijeg poimanja podataka iz analize je izuzeto konsolidirano izvješće za Adris Grupu zbog velikog utjecaja rezultata poslovanja Croatia osiguranja. Naime, ukupni prihodi Croatia osiguranja u 2016. su 3,3 milijarde kuna, što je 60 % od 5,5 milijardi kuna koliki su ukupni prihodi Adris Grupe.

Uloga 122 najveće tvrtke u hrvatskom gospodarstvu

Pogledaju li se podatci o rezultatu poslovanja tih najvećih tvrtki, vidljivo je da je njihovih 105 milijardi ostvarenih ukupnih prihoda

činilo 17 % ukupnih prihoda cijeloga gospodarstva. Podatci iz financijskih izvješća za ta 122 "teškaša", u odnosu na više od 114 000 financijskih izvješća koja društva, obveznici poreza na dobit moraju predati u Finin registar, pokazuju velik utjecaj tih tvrtki ne samo na njihovu djelatnost nego i na nacionalno gospodarstvo.

Dakle, te 122 tvrtke posljednjeg dana 2016. godine zapošljavale su 115 162 radnika, najviše u prehrambenoj industriji (u 14 tvrtki bilo je 20 667 zaposlenih), slijedi hotelijerstvo i ostali smještaj (33 tvrtke i 13 512 zaposlenih) te proizvodnja i distribucija energenata u kojoj je u jednoj tvrtki bilo 12 449 zaposlenika. Više od 10 000 djelatnika, točnije njih 10 861, zabilježeno je kod još jedne tvrtke za proizvodnju koksa i rafiniranih proizvoda.

Brzi pogled na realni sektor u 2016. u odnosu na 2008. godinu

Ukupni prihodi gospodarstva u 2016., temeljem podataka 114 483 poslovna subjekta koja su predala svoje izvještaje Fini, iznosili su 633 milijarde kuna, dok su rashodi bili na razini od 602 milijarde kuna. U odnosu na 683,8 milijardi prihoda ostvarenih u 2008., u 2016. (nakon tri godine blagog rasta) prihodi su još uvijek znatno manji, za 65,8 milijardi kuna ili za 9,7 %. Kada se gledaju prihodi ostvareni samo na domaćem tržištu, onda je ta negativna razlika (2008. – 2016.) znatno veća. Riječ je o padu od 93,4 milijarde kuna ili 15,8 %. Vrijednost poslovnih prihoda ostvarenih u zemlji, nakon pada od 80 milijardi kuna u 2009., nije se znatnije mijenjala u razdoblju od 2009. do 2016. (varirala je između 490 i 510 milijardi), a u 2016. je 1,4 milijardi kuna manja u odnosu na 2015. Rast izvoza u razdoblju od 2008. do 2016. od 27,7 milijardi kuna ili 30,2 % djelomično je kompenzirao kontrakciju domaćeg tržišta, a njegov rast u budućim razdobljima bit će jedan od ključnih (pravih) indikatora koliko se kvalitetno, jačanjem konkurentnosti na globalnom tržištu, oporavlja hrvatsko gospodarstvo.

Podatak o tome da je vrijednost investicija u dugotrajnu imovinu lani bila još uvijek više od 2 % manja u odnosu na 2008., a veća u odnosu na sve godine u razdoblju 2009. – 2015., upozorava na upitnu razinu tehnološke konkurentnosti kao posljedice višegodišnje niske razine ulaganja. Ništa čudno, u teškoj recesiji pojačanoj nelikvidnošću te teško dostupnim i skupim izvorima financiranja, nije se ni moglo bolje.

Vrijednost obračunatog poreza na dobit u 2016. veća je od sedam milijardi kuna, i to je rekord u cijelom promatranom razdoblju. Neto dobit je povećana za 2,8 milijardi kuna, a gubitak smanjen za 4,1 milijardu kuna, što je u zbroju poboljšalo neto rezultat za 6,9 milijardi kuna.

Dugoročne i kratkoročne obveze prema bankama lani su smanjene za 19,6 milijardi u odnosu na 2015., te je time poboljšan odnos financiranja iz vlastitih i vanjskih izvora.

Za čitatelje *Kemije u industriji* načinili smo izbor iz objavljenih podataka koji se odnosi na kemijsku i srodne industrije.

Tablica – Pregled ukupnih prihoda i neto rezultata 2015. – 2016. u kemijskoj i srodnim industrijama (iznosi u milijunima kuna)

Grupa djelatnosti	Broj "teškaša"	Broj zaposlenih 31.12.2016.	Ukupni prihodi		Neto rezultati		Ukupni prihodi		Neto rezultati	
			2015.	2016.	2015.	2016.	2016. – 2015.	2016./2015.	2016. – 2015.	2016./2015.
Proizvodnja koks i rafiniranih proizvoda	1	10.861	19.964	16.232	-1.418	95	-3.732	-18,70 %	1.513	106,70 %
Kemijska industrija	3	2.676	3.442	2.790	-63	-66	-652	-18,90 %	-3	5,60 %
Proizvodnja metala	3	681	219	236	-53	7	16	7,50 %	60	-112,60 %
Ukupno promatrano	122	115.162	108.529	105.752	2.916	5.381	-2.777	-2,60 %	2.465	84,50 %

Izvor: Nikola Nikšić i Darko Buković, Privredni vjesnik, broj 3984

Seles Grupa obnavlja proizvodnju u Iskri Zelina

Seles Grupa osnovana je 2000. godine s ciljem objedinjavanja poslovanja tvrtki iz njezina sastava, koje se bave proizvodnjom, veleprodajom i maloprodajom boja i lakova, sredstava za čišćenje u domaćinstvu, kozmetike, svijeća i sredstava za zaštitu bilja. Tvrtka Seles jedan je od vodećih distributera boja, lakova, autolakova, razrjeđivača, PU-pjena, silikona, brusnih papira, krep-traka i pratećih materijala na hrvatskom i bosansko-hercegovačkom tržištu. Od osnivanja tvrtke 1993. godine do danas, njezino poslovanje je upornim radom uspjelo stvoriti organizaciju koja je spremna na promjene. "Naši zaposlenici neprekidno uče, te smo stoga uvijek korak ispred konkurencije. Zbog kvalitetne usluge i korektnog odnosa, naši kupci, zaposlenici i dobavljači su sretni i zadovoljni", rekao je Ivan Krišto, direktor Seles zastupništva.

Trenutačno Grupa zapošljava 150 djelatnika, a u njoj se nalaze tvrtke: Seles zastupstva i Concolor u Hrvatskoj, Seles i Concolor u Bosni i Hercegovini te Seles u Njemačkoj. Concolor je maloprodajni trgovački lanac boja i lakova sa sjedištima u Zagrebu i Sarajevu. Trenutačno posluje na 25 lokacija u gradovima diljem Hrvatske te na dvije lokacije u BiH. Sve prodavaonice lako su prepoznatljive po izgledu i asortimanu koji je s više od 2000 artikala prilagođen potrošačkim navikama i željama kupaca.

Prema Krištinim riječima, Seles Grupa je prije pet godina preuzela nekretnine i proizvodnju tvrtke Iskra Zelina Kemijska industrija

iz Svetog Ivana Zeline, koja je tada imala sedmero zaposlenih. Danas u njezinim pogonima radi više od 50 zaposlenika. "U Iskri je u posljednje četiri godine obnovljena proizvodnja boja i lakova, sredstava za čišćenje u domaćinstvu, kozmetike i svijeća. Svi proizvodni procesi su unaprijeđeni, formulacije usklađene s trenutačnim zahtjevima tržišta, pri čemu se prate svjetski trendovi u zaštiti okoliša", rekao je Krišto. Dodao je kako je osim postojećih proizvoda dodan i novi asortiman građevinskih premaza i praškastih materijala i aditiva, preuzetih iz tvrtke KGK iz Karlovca, koja je preselila proizvodnju u Zelinu. Također su od tvrtke Herbos u stečaju preuzeli liniju proizvodnje građevinskih premaza u građevinarstvu s brendovima Sipol i Betosan te liniju zaštite bilja s brendovima Crveno i Bijelo ulje. Od ove godine ti se preparati proizvode u industrijsko-proizvodnom kompleksu Iskre u Svetom Ivanu Zelini.

Govoreći o Iskri Zelini, inače osnovanoj u Zagrebu 1868. godine, koja je bila vrlo važna tvrtka u bivšoj državi, Krišto je naglasio kako se njezini proizvodi, osim na domaćem tržištu, distribuiraju u BiH, Sloveniju, Crnu Goru i Makedoniju. Standardni problemi s kojima se susreću tvrtke Seles Grupe su prezahtjevna administracija, smanjeno tržište rada zbog odlaska mladih u inozemstvo, nelikvidnost i dugi rokovi plaćanja. Tvrtka planira razvoj novih proizvoda te njihov plasman na nova tržišta Zapadne Europe.

Izvor: Privredni vjesnik, broj 3980

TEHNOLOŠKE ZABILJEŠKE

Uređuje: Dušan Ražem

Izješće Ujedinjenih naroda tvrdi da roboti ugrožavaju dvije trećine radnih mjesta u zemljama u razvoju

Organizacija Ujedinjenih naroda u prošlosti je bila usredotočena na ugroze koje predstavlja naoružavanje, ali sada se njihova pozornost sve više usmjerava na suvremenu, ali ne manje važnu invaziju robota. Izješće s posljednje konferencije UN-a o trgovini i razvoju ocrta zabrinutost zbog utjecaja što ga povećana upotreba automatizacije u industriji ima na zapošljavanje u zemljama u razvoju i razmatra strategije koje bi pomogle svladati problem.

Roboti koji preuzimaju ljudske poslove već su desetljećima predmet zabrinutosti, ali briga je uglavnom bila usmjerena na razvijene zemlje. Spomenuto izješće ističe da su zemlje u razvoju

Afrike i Latinske Amerike izložene i većem riziku od usporavanja industrijalizacije, budući da rastuća upotreba robota nagrizava tradicionalnu prednost koju su te zemlje imale, a to je niska cijena radne snage. Ugroženo je do dvije trećine njihovih radnih mjesta.

Drugi problem je "reshoring". Suprotno *offshoringu*, *reshoring* znači da tvrtke povlače svoje djelatnosti natrag u razvijene zemlje da bi ih tamo izvodili roboti ili automatizirani sustavi. Dok proces ima potencijal osujetiti industrijalizaciju zemalja u razvoju, izješće tvrdi da je *reshoring* do sada bio spor i da nije ugrozio *offshoring*, koji se u međuvremenu nastavlja.

Rješenje (protivno intuiciji) moglo bi biti uvođenje još više robota. Kad bi zemlje u razvoju raspolagale s brojnima nekvalificiranom radnom snagom koja bi se sastojala od ljudi i robota, to bi ih mo-